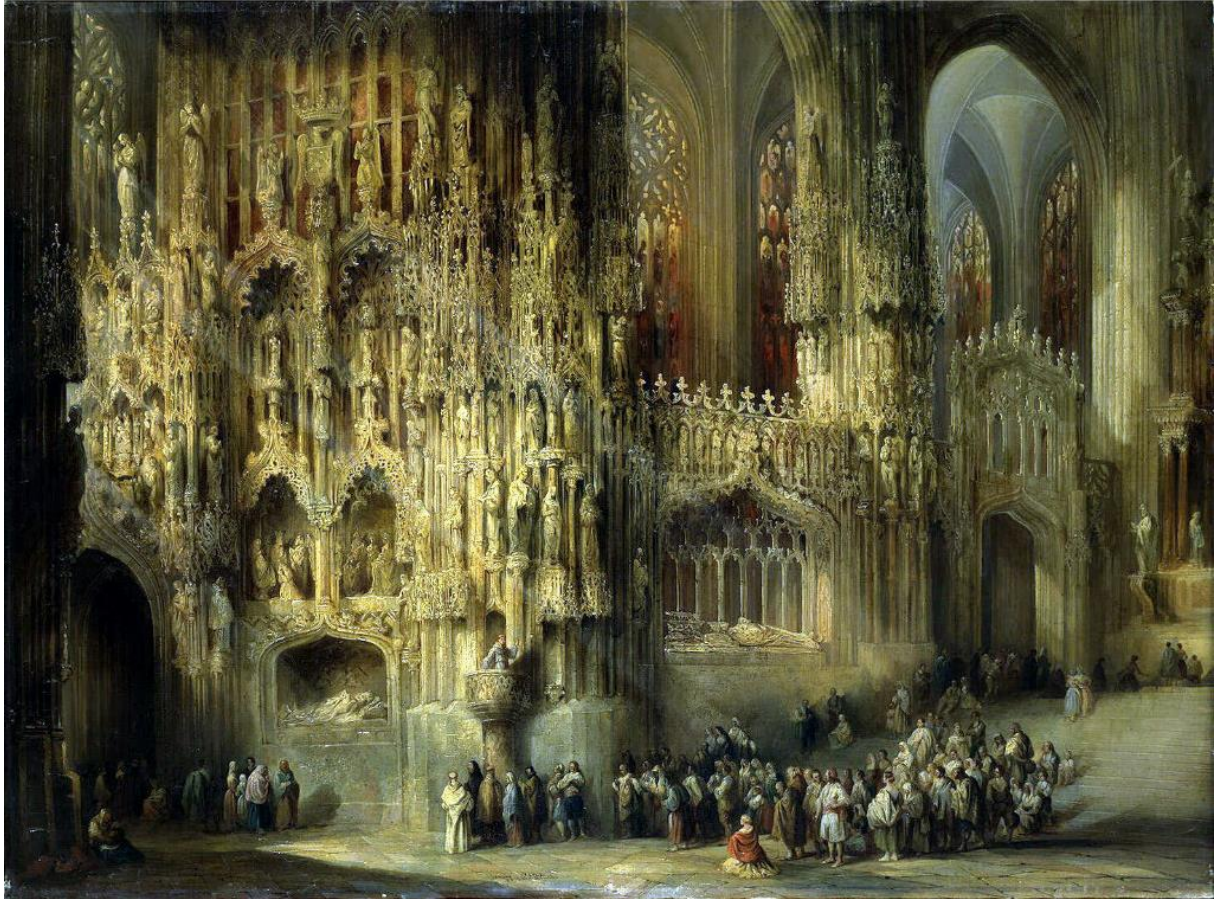

fi - gr. písmeno ϕ, Φ

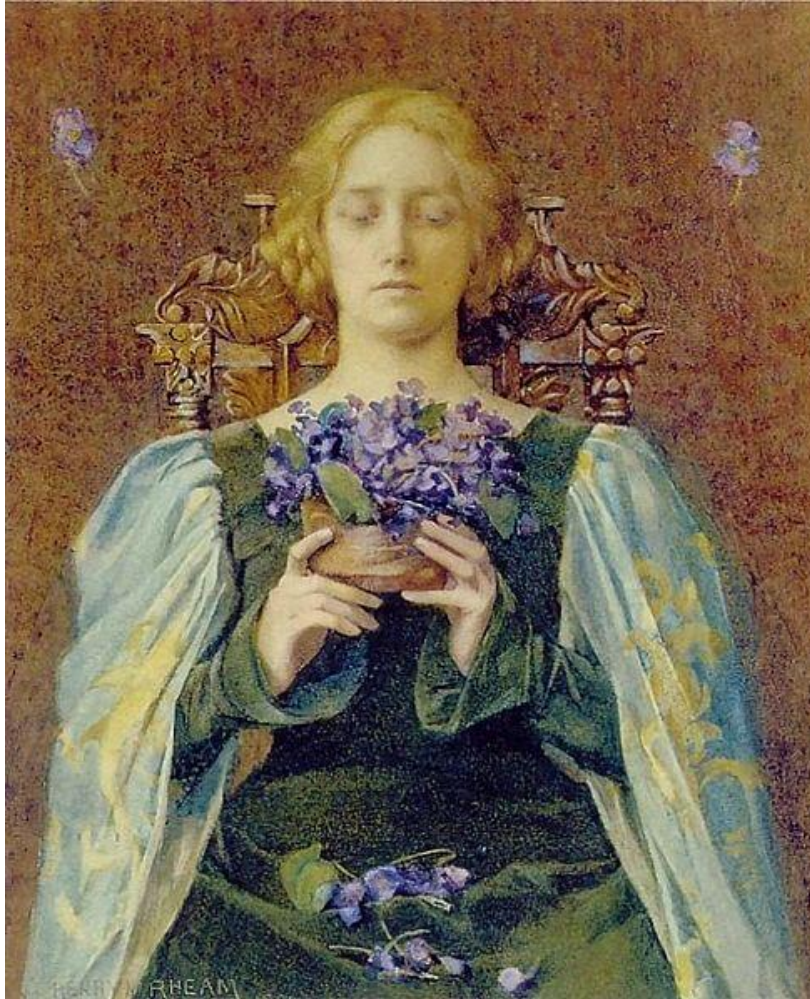
FIAF - *Medzinárodný zväz filmových archívov*

fiála - z gréc. fiale – „nádobá“; tiež *tabernákulum*; architektonický článok *oporného systému* gotickej architektúry v podobe štíhlych, zdobených ihlanovitých vežičiek na konci *pilierov*, veží a *vimperkov*; štíhla špicatá vežička sa skladá zo štvorbokého alebo osembokého drieku väčšinou v tvare *tabernákulu*, zdobeného *slepou kružbou* a zakrytého sedlovou strieškou na každej strane; ďalej z ihlanovitého hrotu, väčšinou osadeného *křížovou kyticou*, *krabom* alebo *kapustnou ružičkou*; jej pôvodnou funkciou bolo zaťažovať *oporný pilier* nad *opornými oblúkmi*, v neskorej fáze sa posilňovala dekoratívna funkcia

G. Perez de Villamil: Interiér katedrály San Miguel v Jereze

fialka - v *maríánskej symbolike* stelesnenie skromnosti a pokory; v gréckej mytológii pozri *Attis/Atys*; v maloázijskej mytológii je fialka symbol *jari* oproti *borovici*, ktorá symbolizuje *zimú* (Zamarovský); pozri *kvetiny*, sv. *Fina*

H. M. Rheam: Fialky (1904)

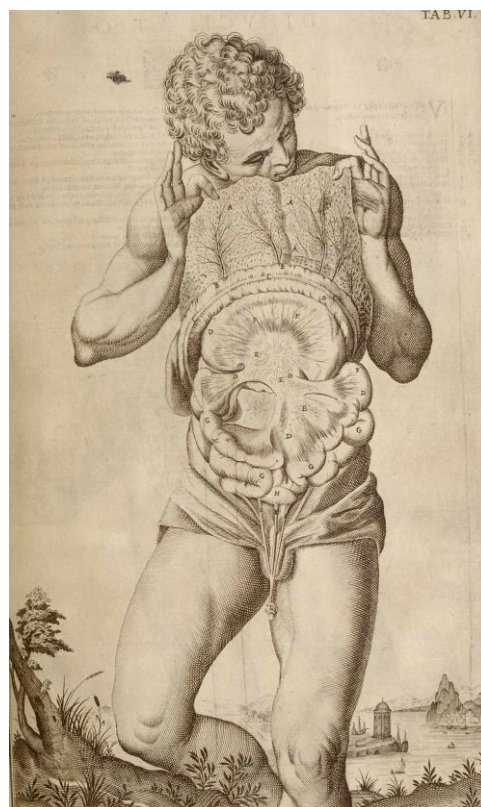
Fialetti Odoardo - (†1638); bolonský umelec maliar a rytec; spočiatku sa učil u Giovanniho Battistu Cremonini a po presťahovaní do Benátok k práci v *Tintoretto*vom ateliéri; jeho dielo je rozsiahle (asi 55 známych obrazov a asi 450 publikácií) a neuveriteľne rozmanité; zahŕňa náboženské námety, portréty, knihy o kreslenie a športe, mapy, a ilustrácie pre pojednania o mestskom opevnení, literárne texty a texty o anatómii; jeho práca bola vplyvná na niekoľko sto rokov po jeho smrti, a to nielen v Benátkach a severnom Taliansku, ale aj vo Francúzsku, kde boli jeho návrhy používané ako dekorácia na *fajansu* vyrábanú v Nevers, a Anglicku, kde boli jeho obrazy obdivovali na dvore; blízky vzťah Fialettiho k sirovi Henrymu Wottonovi a starostlivé kópie jeho kresieb spracoval Alexander Browne v pol. 17.st.; svedčia o Fialettiho vplyve na tvorbu talianskych podnetov na výtvarné umenie v ranne novovekého Anglicka; pre vedu boli dôležité jeho hravé anatomické kresby mŕtvych tiel, ktoré ovplyvnili budúce generácie anatómov a ilustrátorov v celej Európe; z tridsiatich ôsmich obrazov, ktoré dnes existuje len veľmi málo; všetky tieto práce ukazujú, ako bol Fialetti ovplyvnený umením Emilia (Calvaertom, Procaccinim, *Parmigianinom*, *Carraccim* a štýlom *Bassana*); jeho dielo je teda syntézou *benátskej školy* a *bolonskej školy*; pozri *talianski umelci 17.st.*, *talianski rytci*, *benátski maliari*

https://www.google.sk/search?q=Fialetti&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=mFrs7oDem69uxM%253A%253BuVK1s_ew1oxZM%253Bhttp%25253A%252F%25252Fwww.clodensemble.com%25252Feducation%25252Ffear.htm&source=iu&pf=m&fir=mFrs7oDem69uxM%253A%252CuVK1s_ew1oxZM%252C_&usg=__vPMkBEj0N5y0JtFVXLwhkr2SZy0%3D&dpr=1&ved=0CFsQyjc&ei=knBVNvzLqrNygPmwoQBg#imgdii=__&imgrc=mFrs7oDem69uxM%253A%253BuVK1s_ew1oxZM%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.clodensemble.com%252Fimages%252Ffear.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.clodensemble.com%252Feducation%252Ffear.htm%3B475%3B336

<https://abeautifulbook.wordpress.com/2011/09/01/illustrations-from-spigelius-de-humani-corporis-libri-decem-venice-1627/#jp-carousel-297>

O. Fialetti: Venuša a Amor (17.st.)

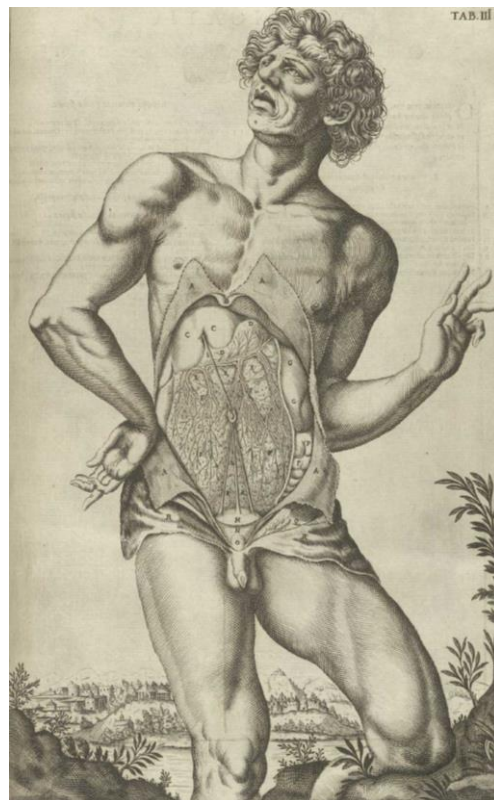
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

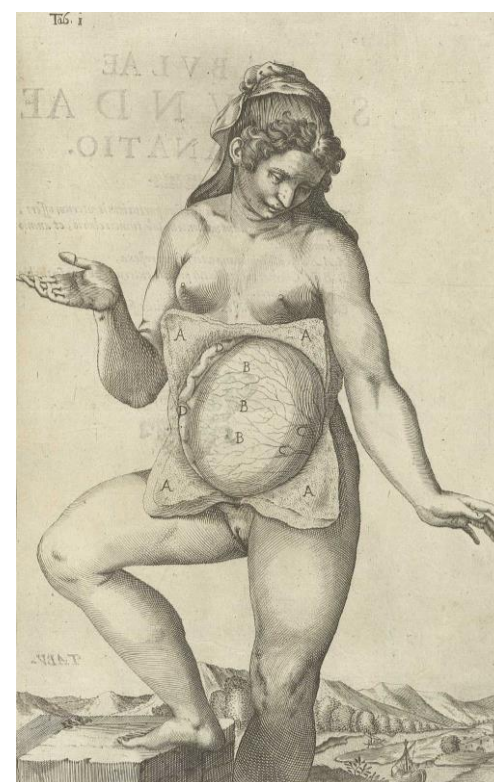

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Ateliér (17.st.)

fialová - pozri *farba fialová, purpur, violet, adventné farby*

Fibonacciho slovo - špecifická postupnosť binárných číslíc (nebo obecnjšie akýchkoľvek dvoch symbolov); Fibonacciho slovo získame podobne ako Fibonacciho číslo iba keď namiesto sčítania použijeme reťazenie slov; pozri *fraktál, fractal art*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Fibonacciho_slovo

Fibonacciho slovo (fraktál, fractal art)

fibrglas - sklené vlákno, *glass fibre*

fibula - spona podlhovastého tvaru; zložená z časti hornej obdĺžnikovej alebo polkruhovej, spojennej polkruhom s časťou hruškovitého tvaru; od *doby bronzovej* užívaná na zopnutie odevu na ramene alebo prsiach; pozri *chitón*, *šperk*

http://en.wikipedia.org/wiki/Giampietro_Campana

[https://en.wikipedia.org/wiki/Fibula_\(brooch\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Fibula_(brooch))

Autor nezistený: Socha Parisa

F. Rossi: Portrét ostrogótskeho kráľa Totilu (1549)

fica - figa

fideizmus - názor, ktorý stavia vieru nad rozumové poznanie; tiež evanjelicko-reformistické hnutie uprednostňujúce vieru nad jej obsahom (pozri *náboženstvo, reformácia*); k fideizmu v prvom význame mal blízko výtvarný smer *symbolizmus*

sv. **Fidelis zo Sigmaringenu** - (†1622); kňaz *kapucín* a vynikajúci *kazateľ*; získal mnoho konvertitov medzi kalvinistami v Graubündenu; ich nepriateľstvo viedlo k tomu, že bol zavraždený; pozri *kresťanskí svätci*

http://fr.wikipedia.org/wiki/Fid%C3%A8le_de_Sigmaringen

https://www.google.sk/search?q=saint+Fid%C3%A8le&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&imgil=N7dSouSPpMUkXM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtn%253AAND9GcS0bGRoSWOP_7GPgBcMQ7li_mwe1WcFvrzjDhu2Wz416yiUp23K0tg%253B150%253B343%253BrHD2PDEWybGj6M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fnominis.cef.fr%25252Fcontenus%25252Fsaint%25252F1028%25252FSaint-Fidele-de-Sigmaringen.html&source=iu&usg=__3NX4EbnYnUb2SgeGJJ4F0NwArS4%3D&sa=X&ei=Z-EYU5DtPIGK5ATZ6IBI&ved=0CGwQ9QEwCA&biw=1858&bih=958#facrc=_&imgdii=_&imgrc=N7dSouSPpMUkXM%253A%3BrHD2PDEWybGj6M%3Bhttp%253A%252F%252Fnominis.cef.fr%252Fimages%252Fgalerie%252Ffideledesigmaringen.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fnominis.cef.fr%252Fcontenus%252Fsaint%252F1028%252FSaint-Fidele-de-Sigmaringen.html%3B150%3B343

A. Del Sarto: Nanebovzatie Panny Márie so sv. Giovanni Gualbertom, sv. Bernardom kardinálom, sv. Fidelisom a sv. Katarínou (1530)

Fides (alegória) - lat. – „viera“; kresťanská *alegória* Viery, zvyčajne žena s korunou, kalichom, príp. s knihou, zvitkom, horiacou sviecou (pozri *Ecclesia a Synagóga*); *Cnosti a Neresti*; *jašterica*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Fede>

P. Brueghel st.: Fides (16.st.)

Fides (svätica) - (†287-303); tiež sv. Faith a Sainte Foy; dievča alebo mladá žena z Agen v Aquitanii, ktorá je uctievaná ako svätá katolíckou cirkvou; jej atribúty sú rošt, tyče a meč; legenda líči, ako bola zatknutá v priebehu prenasledovania kresťanov zo strany Rímskej ríše z čase Diokleciána a odmietla obetovať pohanským bohom i za cenu mučenia na rozžeravenom ohnisku; neskoršie legendy ju spájajú s ďalšími svätcami, napr. *Caprasiom* z Agen, ktorý bol svedkom jej mučenia; pozri *kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Faith

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Fides a Caprasius (kolorovaný drevoryt z Norimberskej kroniky, 1493)

fidicinae - *rímske prostitútky*, ktoré žili mimo *verejné domy* a boli súčasne hráčkami na *flautu*; obdobne *tibicinae*; pozri *prostitúcia*

fidula - lat. – „rybička“; tiež *viola de arco* alebo *vihuela*, *giga*, *rabel/rabáb*; stredoveký *hudobný nástroj* orientálneho pôvodu, malej veľkosti, vyrobený z jedného kusu dreva; pozri *hudobné nástroje strunné*

Fifel - Sinffjötli

figa - 1. plod *figovníka*; pozri *figy*

2. tiež *fica*; symbolické *gesto*, ktoré má odvrátiť *urieknutie* a vôbec chrániť pred zlými bytosťami a silami; pri tomto geste sa palec vsúva pri začatí *pästi* medzi ukazovák a prostredník, čo sa niekedy označuje ako *obscénne* a chápe sa ako symbol sexuálneho aktu; viera v ochranný (*apotropajný*) účinok tohto gesta vyplýva zrejme z presvedčenia, že *démoni* a duchovia, keďže nemajú fyzické telo, sú bezpohlavní, a teda sa boja akýchkoľvek sexuálnych prejavov (možno toto vysvetľuje aj spoločné vyobrazenie *genitálií*, *pentagramov* a kresťanských symbolov na skalných rytinách v oblasti Álp; ešte dnes sa v mnohých krajinách obľúbený *amulet* figa z červeného koralu nosí na krku alebo ako prívesok na retiazke vreckových hodín; na stredovekých obrazoch vyjadrujú *Kristovi* nepravdiví týmto gestom výsmech; pozri *ruka*, *mágia*, *chrlič*

Biedermann v súvislosti s heslom *koral*: v tvare malej ručičky zovretej do gesta figy alebo vo *falickej* forme (*lingam*) sa obrúsené vetvičky koralov používali na odpudenie zlých a *démonických* síl

J. Sadeler I podľa Theodora Bernarda: Kristus vysmievaný (rytina, 16.-17.st.)

G. Rousselet: Bičovanie Krista (17.st.)

Figari Pedro - (†1938); uruguajský maliar, právnik, politik, spisovateľ a novinár

http://es.wikipedia.org/wiki/Pedro_Figari

<http://es.wikipedia.org/wiki/Tango>

Figaro - hlavná postava z Beaumarchaisovej hry Figarova svadba (v originále Le nozze di Figaro)

F. Kudláč: Scéna z Figara (1940-1944)

figliar - v divadelných hrách a knihách pozri *Gašparko, Pinocchio, Punche, Judy, Guignol, Petruška, Gašparko/ Kašpárek/ Kasperle, Hanswurst, Karagöz, Spejbl a Hurvínek*

figovník - Baleka: v indickej mytológii (pozri *indickí bohovia*) strom sveta; v antickej mytológii (pozri *grécka a rímska mytológia*) symbol plodnosti (figovník je vysoko plodivý, zárodoky plodov vyrazajú skôr ako listy, plody prežívajú aj zimu; pozri *falos*), symbolizoval preto aj jar; v *biblických* zobrazeniach predstavuje nerušený mier (*Šalamún* sediaci pod figovníkom), ten istý význam aj v *asýrskom* umení; v *kresťanstve* symbol plodnosti a prvotného hriechu (*Adam a Eva*); figovník symbolizuje aj *Ducha Svätého*; neplodný figovník v *evanjeliu* predstavuje ľudskú dušu zahalenú do planých slov; na papieri z figovníku písané *kódexy Mixtékov*; pozri *bodhi, bioddhih, Buddha*

Biedermann: ovocný strom rozšírený v oblasti Stredomoria; často frekventovaný v *rajských* motívoch, kde jeho listy zakrývajú nahotu prarodičov *Adama a Evy*; v *antike* boli *figy* a *viníči* atribútmi *Dionýza* a aj falického boha *Priapa*, čo navodzovalo erotické asociácie; v *stredoveku* sa lat. slovo *peccare* (hrešiť) spájalo s hebrejským *pag* (figa v zmysle negatívneho gesta); v *gnosticistickej* a *islamskej* tradícii sa často vyskytujú dva stromy: figovník a *olivovník*; v *kresťanskej symbolike* je známy „vyschnutý figovník“, ktorý symbolizuje kresťanmi neuznávanú *synagógu* (t.j. *židovstvo*) alebo bludné učenie (*kacírstvo, heréza*); niečo iné je však ovocím obsypaný figovník, ktorý spolu s *viníčom* a *olivovníkom* symbolizuje podľa biblických prorokov bezstarostný život v *raji*; *budhizmus* pozná figovník ako strom *bodhi*, *strom osvietenia*, pretože pod ním sa roku 528 pr.Kr. podarilo *Buddhovi* najhlbšie tajomstvá prírody a odpútať sa od pozemského utrpenia

-figovník posvätný (lat.*Ficus religiosa*) je symbolom „veľkého prebudenia“, lebo pod ním bol osvietený Gautama *Buddha*

Výklady ke Starému zákonu: starozákonný *strom poznania dobrého a zlého* (niekedy stotožňovaný so *stromom života*); biblia píše tak o jednom strome v rajskej záhrade, tak o dvoch) kresťanstvo stotožnilo s jablňou; ide o stredoveký výklad na základe homonymov: zlý a jablko = *malus, malum*; Židia uvažujú o *figovníku*, lebo Biblia hovorí, že potom sa Adam a Eva prikryli spletenými figovými listami; podľa arabských mýtov (dodnes) je figovník obývaný *démonmi*

Becker: posvätný strom veľa národov; popri *olivovníku* a *viníči* je symbolom plodnosti a hojnosti (tak aj obrazom nesmierného rozmnoženia *izraelského* národa); v antike mal figovník erotický symbolický význam a bol posvätným stromom *Dionýza*; v Indii sa s ním stretávame v náboženských súvislostiach ako napr. v podobe z neba rastúceho figovníka, ktorý je *obrazom sveta*; strom *bódhi* je fikus (v sanskrt. *aśvattha*, lat. *ficus religiosa*), pod ktorým Buddha dosiahol

osvietenia (bódhi), čiže symbol poznania; usadol pod nej rozhodnutý nevstať, bez toho, aby nedosiahol "prebudenia" - symbolu buddhovstva/osvietenosti; preklatie neplodného figovníka Ježišom v *Novom zákone* sa vykladalo ako odsúdenie židovského národa; uschnutý figovník preto symbolizuje v *kresťanskom umení Synagógu* ako *personifikáciu* židovstva

Heinz-Mohr: v *biblii* je figovník obrazom plodnosti a radostného života v mesiášskej ríši; tým je roveň *olivovníku* a *viníču*; v stredovekých dielach sa tiež objavuje ako *strom poznania* namiesto *jablone* (pričom sa tiež prihliadalo k jeho erotickému významu v antike); v ľudovej etymológii sa slovo peccare odvodzovalo od hebrejského pag – „figa“, ako malum – „zlo“ sa odvodzovaním zamieňalo s lat. malum – „jablko“; potom je pochopiteľné, že figovník môže nadobudnúť vysoko negatívny symbolický význam, ktorý sa tiež opiera o výjav z raja, kedy sa Adam a Eva po prvotnom hriechu opásali figovými listami, alebo o novozákonnú scénu prekliatia figovníka Ježišom (Matúš 21,18; Marek 11,12 atď.; Lukáš 13,6 atď.), ktorá bola interpretovaná ako odsúdenie židovského národa (*sarkofág* zo 4.st., používaný ako krstiteľnica v St. Trophime v Arles; Bernwardov stĺp z 11.st. v katedrále v Hildesheime, diela s *eschatologickou* kombináciou podobenstva o *pannách múdrych a pannách nerozumných* na portáloch katedrál v Amiens atď.); uschnutý figovník poukazuje v symbolike na *Synagógu*, ktorá už nenesie ovocie; tento motív je neskoršie aplikovaný aj na *heretické* cirkvi, ktorých bludné učenie dalo odumrieť ich výhonkom; je zvláštne, že na väčšine vyobrazení *prvotného hriechu* a jeho následkov nevidíme zásterku zo spletených figových listov, ale Adama a Evu iba s jedným figovým listom

Lurker: v oblasti východného Stredomoria bol v staroveku figovník hlavnou potravinou, a preto platil za *symbol plodnosti*; zvláštny význam mal figovník v staroindickom náboženstve; za jeho pravzor sa považoval *strom sveta*, ktorý korenil v nebi (pozri *obrazy sveta*); s figovníkom bol zobrazovaný boh hlavný *hinduistický* boh *Višnu*, personifikovaná kozmická energia, udržiavateľ sveta a života; práve pod figovníkom sa dostalo *osvietenia* Buddhovi; v *biblii* čítame o figovníkoch prvý raz v *Tóre (Päť kníh Mojžišových)*; figovníky, figy patria k charakteristickým plodom Zasľúbenej zeme (*Deuteronomium* 8,8; *Numeri* 13,23), ktorá kontrastuje s neúrodnou púšťou; keď sa Hospodin hnevá na svoj ľud, potľe im vinice a figovníky (Žalm 105,33); „kŕdle kobyliet, mocné a nespočetné, polámu figovníky, olúpu ich kôru a zbavia ich listia“ (Joel 1,7); Hospodin sa vyhráža svojmu ľudu neplodnému vo viere: „Hľa, pošlem na ne meč, hlad a mor, naložím s nimi ako s trpkými figami, ktoré sa nedajú jesť, tak sú odporné“ (Joel 1,7); prorok *Abakuk* opisuje zjavenie Hospodina a deň úzkosti: „do svojho obydlija sa sťahlo slnko..., figovník nevypučal, vinič nedal úrodu“ (Abakuk 3,10.17); obraz mieru, ktorý dal Boh ľuďom je, keď „každý sedel pod svojím viničovým kmeňom a pod svojím figovníkom a nebol nikto, koho by sa musel báť“ (*1Makabejských* 14,12); keď Ježiš hovoril k svojim *učeníkovi* o konci sveta, uviedol podobenstvo o figovníku: „keď už jeho vetva pučí a vyráža listie, viete, že leto je už blízko; tak aj vy, až toto všetko uvidíte, vedzte, že Syn človeka je blízko, pred dverami“ (Matúš 24,32; Lukáš 21,29); *patristická* literatúra obracia svoju pozornosť osobitne k figovníkovým listom v *Genezis* 3,7; figové listy zvyčajne vykladá ako symbol *hriechu*, lebo sa ním zakryli Adam a Eva, keď prestúpili božie prikázanie; naproti tomu cirkevný otec *Augustín* vidí vo figovníku a jeho listoch znamenie Božej milosti a zľutovania: „Tak ako sme pre jeden strom (*strom poznania*) zomreli, tak pre jeden strom obživneme; jeden strom nám ukázal *nahotu*, jeden strom nás obliekol listami zľutovania“; východokresťanský *apokryf* "Adamova kniha" vypráva, že vyhnaným prarodičom dal *cherubín* figy z raja, ako dôkaz Božej milosti; rôzni cirkevní otcovia, napr. sv. *Hieronimus* vysvetľujú figovník ako symbol *Ducha svätého*; na prostrednej tabuli Isenheimskeho *oltára* sa objavuje Mária v blízkosti figovníku nesúceho ovocie

Nový biblický slovník: hebr. t'éná – „figa“, hebr. pag – „nezrelá prvá figa“; figovník (lat. *Ficus carisa*) zdomácnel v *Malej Ázii* a v Stredomorí; dosahuje výšky až 11m, často však rastie na skalnatých miestach ako viackmenný ker; skoro sa začal pestovať v aj *Palestíne*, rovnako ako *viníč* a *olivovník*, s ktorými je spomínaný v Božích sľuboch aj výstrahách; figovníky sa často pestovali spoločne s viničom (*Lukáš* 13,6) a ich vetve a listie stáli u zrodu známeho úslovia „sedieť pod svojím viničom a pod svojím figovníkom“, ktoré symbolizovalo dlhotrvajúci blahobyt a úspech; niektoré z biblických veršov sa môžu týkať dedinskej záľuby pestovať figovníky, aby tienili domy; nedostatok alebo skaza týchto pomaly rastúcich stromov, ktoré vyžadovali roky trpezlivej roboty, predstavovali národnú pohromu a naopak ich plodnosť bola znamením mieru a Božej priazne; figy sa často spomínajú v súvislosti s vínom, *palmou* a *granátovým jablkom* (*Deuteronomium* 8,8), a na ich nedostatok si ťažkali najmä Izraeliti v *Numeri* (20,5); o Adamovi a jeho žene čítame, že sa prepásali zväzkami širokých figových listov; tie sa na Východe až dodnes

splietajú a používajú ako obal čerstvých plodov odosielaných na trh, kde sú cenným predmetom obchodu; hrudy alebo koláče suchých fig predstavujú vynikajúcu potravinu, ľahko sa prenášajú a slúžia aj ako vhodný dar (1Samuelova 25,18); takúto hrudu fig predpísal prorok *Izaiáš* judskému kráľovi Chizkiášovi na vred (2Kráľov 20,7); zložitá biológia figovníka mätla biblických autorov, ktorí ju nepoznali; nezrelá divá figa je opelená tak, že do jej otvoru na vrchole plodu vnikne figová osička a žije vo vnútri nejdých samčích kozích fig, ktoré niekoľko raz za rok vyrastajú na vetvách stromu; tento hmyz potom oplodňuje jedlé samičie figy; bežne pestované odrody fig však vytvárajú plody bez týchto opelovačov; figy spomínané v *Jeremiášovi* 8,13 a v *Zjavení* 6,13 preto nepatria k pravidelnému zberu a zlé figy môžu byť nejedlé kozie figy; jedlé figy z prvej úrody spomína *Pieseň Piesní* (2,13); zvláštny prípad, keď Ježiš preklial figovník sa dá vysvetliť mimosezónnym olistením stromu predtým, než figy normálne dozrejú (*Matúš* 21,18-22); figa sa vyskytuje v množstve prirovnaní, podobenstvách a prísloviach; v *helenistickom* období mali figy pre národné hospodárstvo tak mimoriadny význam, že Gréci vydali ohľadne ich exportu zvláštne zákony

Becker v súvislosti s heslom *figovník: Physiologus* prirovnáva plod figovníka ku Kristovi, keď píše, že je požívateľný až po narezaní a odstránení žľabky dubienkovej: "Keď je figa narezaná, bude o tri dni jedlá; Tak aj náš Pán, ktorého bok bol pretrhnutý, tretieho dňa vstal z mŕtvych a stal sa životom a pokrmom pre všetkých (pozri *zmŕtvychvstanie*)

figúra - lat. figura – „podoba, tvar“

- 1.postava človeka i zvieratá; pozri *figura serpentinata*, *figura asistenčná*, *stafáž*, *súsošie*, *antiteticá skupina*; *figurína*
- 2.vzorec, obrazec; pozri *prefigurácia*
- 3.tvar v centre pozornosti; obecná vlastnosť vnemového poľa, ktoré sa vždy rozpadá na komponentu *figúra* a *pozadie* (vizuálne pole, z ktorého *figúra* vystupuje a vyvoláva pozornosť)

M. A. Bazovský: Žena s maselnícou (1955-1956)

figúra asistenčná - z lat. assistere – „byť pri tom, pomáhať“; vedľajšia postava v skupinových výjavoch, ktorá sa deja účastní ale nezasahuje do neho; zachováva hieraticky nižšie postavenie vyjadrené

kompozíciou, *proporciami* (napr. postava *donátora* je nižšia ako postava *svätca*) a umiestením (zvyčajne k okraju obrazu, *súsošia* alebo reliéfu)

figúra diaboli - stredoveké *alegorické* zobrazenie *diabla*, často v podobe *opice*; pozri *božia opica*; *atribúty*, *symbols*, *alegórie a prirovnania*

figúra galionová - galionová figúra

figúra geometrická - geometrická figúra

figúra heraldická - heraldické figúry

figúra heroldská - heroldská figúra

figura piramidale - z lat. figura – „tvar“, pyramis – „ihlan“; *forma piramidale*; *kompozičné* schéma tvorené rovnoramenným trojuholníkom alebo ihlanom, do ktorého sú vkomponované jednotlivé postavy alebo skupiny postáv (pozri *súsošie*); na rozdiel od *figury serpentinata* pôsobí *harmonicky* a *staticky*; používaný vo vrcholnej *renesancii* (Leonardo da Vinci, Raffael, Michelangelo); kompozičné schéma ovplyvnilo vývoj novovekého *iluzionizmu*

Leonardo da Vinci: Sv. Anna samotretia (1508 -1510)

Slovenský rezbár z konca 15.storočia: Svätá Žofia s troma dcérami (1490-1500)

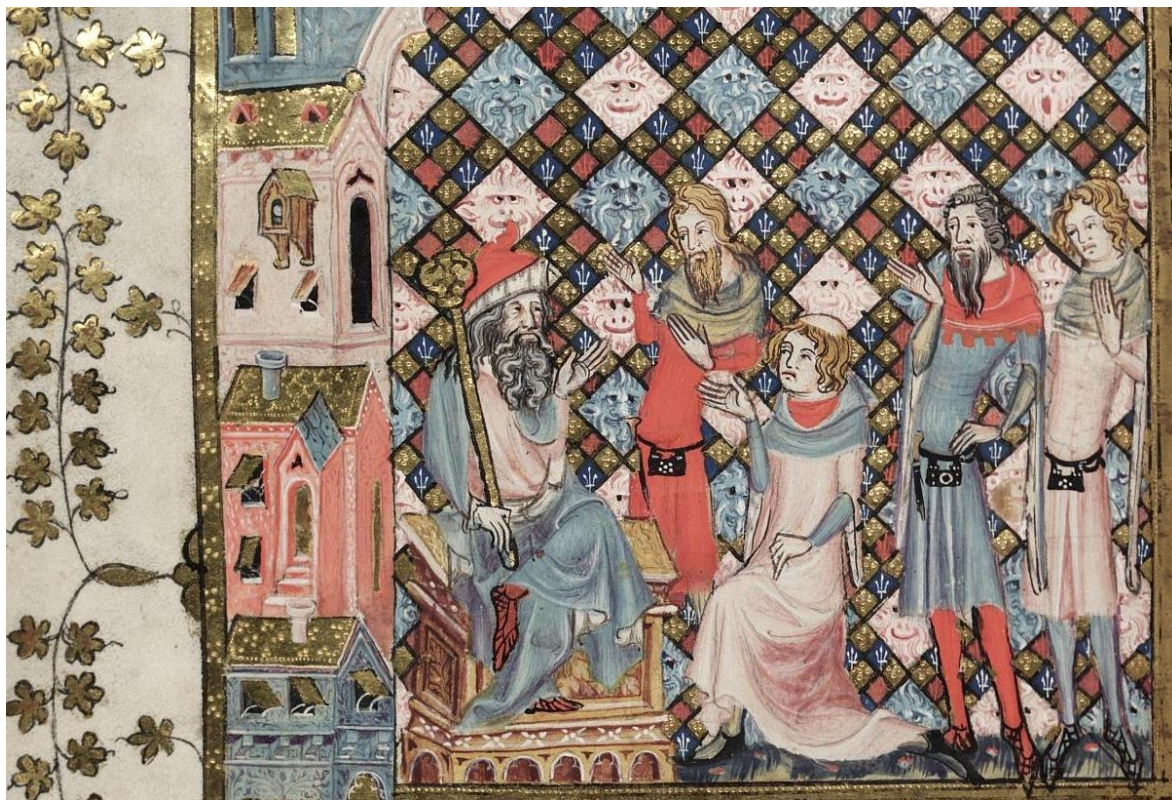

L. Sussmann-Hellborn: Šípková Ruženka (19.st.)

figúra reverzibilná - reverzibilné figúry

figura serpentinata - z lat. figura – „podoba, tvar“, serpens – „had“; iný termín *statua serpentinata*, *špirálová kompozícia*; kompozičné *schéma* tvorené vyklonenou osou, špirálovým zatočením, prípadne aj pretiahnutím postavy; talianske označenie manieristického ideálneho typu dlhej štíhlej postavy s malou hlavou, prehnutej do špirálového alebo esovitého postoja, ktorý podľa súdobého *kánonu* vyjadroval výraz duše (nepokoj a hnutie mysle); využívaný už v *antike* (Skopas), v renesancii (Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raffael), *manierizme* (*fontainebleauská škola*, Tintoreto, El Greco), v ranom *baroku* (D. de Bologna); pozri *atituda*; porovnaj *kontrapost*, *gotické zakrivenie*, *figura piramidale*

http://en.wikipedia.org/wiki/Figura_serpentinata

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár zo začiatku 18.storočia): Evanjelista (súčasť neznámej kazateľnice zo stred. Slovenska, 1700-1730)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský majster z 2. štvrtiny 15.storočia): Madona zo Žiaru nad Hronom (1440)

figúra šachová - šachová figúra

figurácia - figuratívnosť

figurácia naratívna - naratívna figurácia

figurácia nová - nová figurácia /nový realizmus

figuralisti - maliari špecializujúci sa na *figurálnu maľbu*

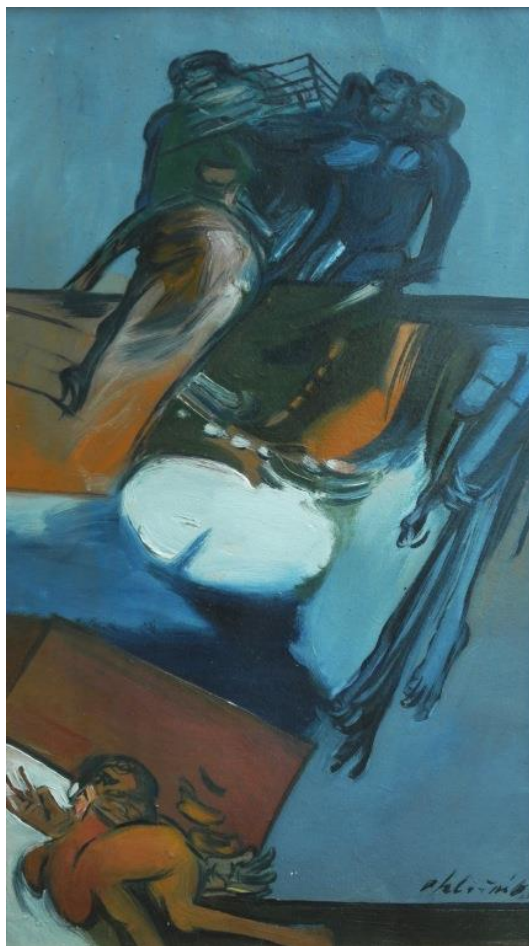
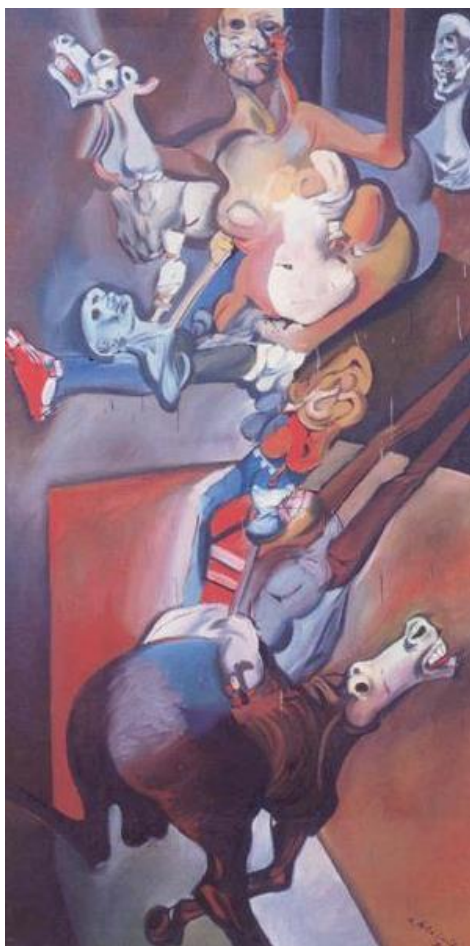
<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Draughtsmen>

figuralisti francúzski - francúzski figuralisti

figuralisti holandskí - holandskí figuralisti

figurálna hlavica - hlavica figurálna

figurálna maľba - maľba s tematikou ľudskej alebo zvieracej *figúry*: historická, *monumentálna*, náboženská ap.; od *krajinomaľby* sa oddelila až v *renesancii* (niekedy uvádzaný aj termín 19.st.); pozri *historická maľba*; *plenérová maľba*; *bad painting*; Rembrandt, L. Freud

V. Hložník: Ľudia a dravci (1982)
V. Hložník: Klieť (1972)

V. Hložník: Býci (tempera, 1969)

figurálne sochárstvo - zobrazujúce ľudskú alebo zvieraciu postavu; v súvislosti so starovekom používaný termín *statuárne sochárstvo*

figurálny - zobrazujúci postavu (zvierat'a, človeka); pozri *figuratívnosť/figurácia*

V. Hložník: Figurálna variácia IV.

figurálny portál - portál figurálny

figuratívnosť/figurácia - z lat. figura – „podoba, tvar, obrazec, postava“; v súčasnom *dejepise umenia*, výtvarnej teórii a najmä kritike: maliarske, sochárske a grafické zobrazenie vychádzajúce zo zrakovej skúsenosti, zachovávajúce v rôznej miere zhodu so skutočnosťou ľudskej postavy aj vecí (predmetné zobrazovanie); protipólom je *abstrakcia/ nefiguratívnosť*

figuratívny - predmetný

figurína - 1.socha užívaná v módnom návrhárstve a reklame; *manekýn*; pozri *manichino*, *mechanický balet*
2.sochy používané pri rôznych ľudových slávnostiach (*karnevaly* apod.); pozri *fallas*, *palmový osol*, *Burning man*; porovnaj *masky 4*

Karen Cusolito: Surové prebudenie (figurína Burning man určená na zapálenie)

figúrka usmievavá - tzv.usmievavá figúrka

figy - Biedermann: plody *figovníka*, jeden z atribútov *Priapa* a *Dionýza*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirovnania*

Hall: niekedy alternatíva k *jablku* pokiaľ ide o ovocie zo *stromu poznania* (*zakázané ovocie*), aj keď mu, ako by sa hádalo predpokladať, nedávali prednosť maliari severnej Európy; po prvom páde *Adam* a *Eva* pospleťali figové listy a opásali sa nimi (*Genezis* 3,7)

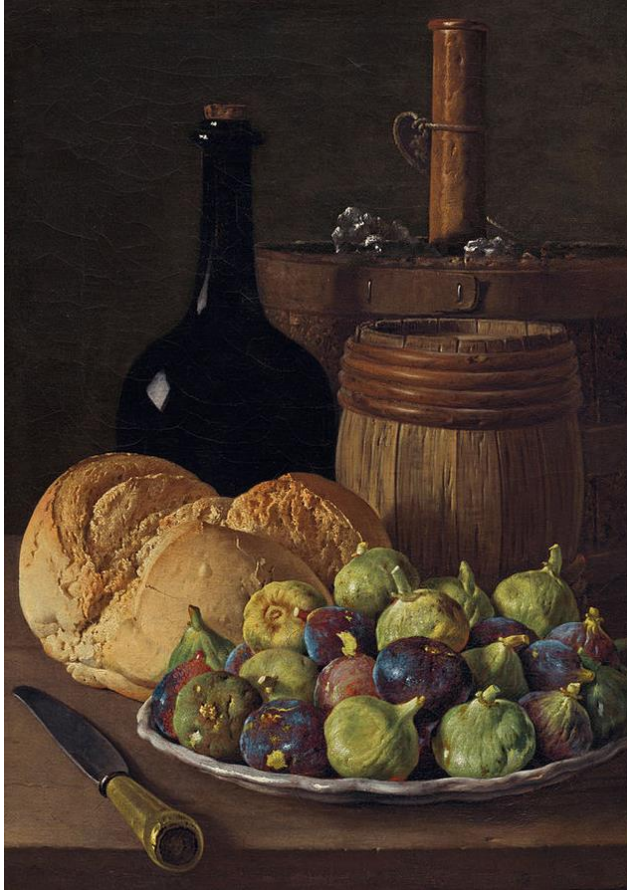
Nový biblický slovník: hebr. *te'ená* – „figa“, hebr. *pag* – „nezrelá prvá figa“; figy sa často spomínajú v súvislosti s vínom, *palmou* a *granátovým jablkom* (*Deuteronomium* 8,8), a na ich nedostatok si ťažkali najmä Izraeliti (*Numeris* 20,5); hrudy alebo koláče suchých fig predstavujú vynikajúcu potravinu, ľahko sa prenášajú a slúžia aj ako vhodný dar (*1 Samuelova* 25,18); takúto hrudu fig predpísal prorok *Izaiáš* judskému kráľovi *Chizkiášovi* na vied (*2 Kráľov* 20,7); zložitá biológia figovníka mätla biblických autorov, ktorí ju nepoznali; nezrelá divá figa je opelená tak, že do jej otvoru na vrchole plodu vnikne figová osička a žije vo vnútri nejdých samčích kozích fig, ktoré niekoľko raz za rok vyrastajú na vetvách stromu; tento hmyz potom oplodňuje jedlé samičie figy; bežne pestované odrody fig však vytvárajú plody bez týchto opelovačov; figy spomínané v *Jeremiášovi* 8,13 a v *Zjavení* 6,13 preto nepatria k pravidelnému zberu a zlé figy môžu byť nejdé kozie figy; jedlé figy z prvej úrody spomína *Pieseň Piesní* (2,13); zvláštny prípad, keď Ježiš preklial figovník, sa dá vysvetliť mimosezónnym olistením stromu predtým, než figy normálne dozrejú (*Matúš* 21,18-22); figa sa vyskytuje v množstve prirovnání, podobenstvách a prísloviach; v *helenistickom* období mali figy pre národné hospodárstvo tak mimoriadny význam, že Gréci vydali ohľadne ich exportu zvláštne zákony

C. Peeters: Zátiešie s kvetami, pohárom, sušeným ovocím a praelíkmi (1611)

L. E. Melendez: Zátišie s tekvicou, figami, fľašou vína a košom (bodegón, 17.st.)

L. E. Melendez: Zátiešie s chlebom a figami (bodegón, 1770)

L. E. Melendez: Zátiešie s figami (bodegón, 18.st.)

J. G. Seitz: Zátišie s gaštanmi (19.st.)

Ficherelli Felice -

http://en.wikipedia.org/wiki/Felice_Ficherelli

F. Ficherelli: Tarquinius a Lukrecia

Fichot Michel Charles - pozri rytina, *bulvár*

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://www.allposters.com/-st/Michel-Charles-Fichot-Posters_c74421_.htm&prev=/search%3Fq%3DMichel%2BCharles%2BFichot%26hl%3Dsk%26tb%3Dd&sa=X&ei=dOz6UPORI4nVtAaN-YDIDw&ved=0CDgQ7gEwAA

M. Ch. Fichot: Camille Corrot v ateliéri

M. Ch. Fichot: Bulvár Haussmann medzi Talianskym bulvárom a ulicou Taibout

Fijnschilders - holand. – „jemní maliari“; pomenovanie pre leydenských maliarov kabinetných obrazov; pozri *kabinetné maliarstvo, leydenská škola*

fikellura - Beliana: gréc.; ozdobný štýl východoiónskej *gréckej keramiky* zo 6.st.pr.Kr.; maľovaná výzdoba tmavohnedej a červenej farby na svetlo-okrovom základe pozostáva z *vlysových pásov sieťového, pletencového, meandrovitého a listového ornamentu* a zo *siluetových* zobrazení zvierat a ľudských figúr v *dynamických kompozíciách*; vyskytuje sa najmä na *amforách* z ostrova *Rhodos* a *Samos*, ktoré s vyvážali do východného *Stredomoria* a *Čiernomoria*; štýl nazvaný podľa náleziska Fikellura pri obci Kamiros na ostrove *Rhodos*; pozri *grécke vázové maliarstvo, kobercový štýl*

fikcia - výmysel, vymyslená predstava

fiktívne a mýtické -

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Fiktivn%C3%AD_a_mytick%C3%A9

fiktívne dvojčatá - pozri *diabolské dvojča*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_twins

fiktívni kríženci človeka a hada - pozri *Fafnir*

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F:%D0%92%D1%8B%D0%BC%D1%8B%D1%88%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5_%D0%B3%D0%B8%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%B4%D1%8B_%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B5%D0%B9_%D0%B8_%D0%B7%D0%BC%D0%B5%D0%B9

fiktívne lokality -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_locations

fiktívne meče - pozri *mytologické meče*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_swords

fiktívne meče japonské - *japonské fiktívne meče*

fiktívne mestá -

http://es.wikipedia.org/wiki/Categor%C3%ADa:Ciudades_ficticias

fiktívne myši a potkany -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_mice_and_rats

fiktívne postavy - pozri *fiktívni ľudia*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_characters

fiktívne postavy, ktoré sa môžu zmeniť na neviditeľné - pozri *Sigurd*; *plášť neviditeľnosti*, *Tarnhelm*

fiktívne prasatá - pozri *mytologické prasatá*

fiktívne premeny bytostí - pozri *Farnir*, *premena (mágia)*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_shapeshifters

fiktívny prírodné prvky na Zemi -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_natural_features_of_Earth

fiktívne rieky -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_rivers

fiktívne stvorenia - pozri *legendárne stvorenia*

fiktívne vodné plochy -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_bodies_of_water

fiktívne zbrane -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_weapons

fiktívne zvieratá -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_animals

fiktívne zvieratá podľa typu -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_animals_by_type

fiktívni germánski ľudia - pozri *Sigurd*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Fictional_German_people

fiktívni ľudia -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Twin_people

fiktívni Vikingovia - pozri *Sigurd*